СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 234. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 8 жовтня 1931. VOL. XXXIX. No. 234. Jersey City, N. J., Thursday, October 8, 1931. THREE CENTS.

НАРАДА В БІЛІМ ДОМІ В СПРАВІ ЛІКВІДАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПАНІКИ

ДУМАЮТЬ ПОКЛИКАТИ ДО ЖИТТЯ КОРПОРАЦІЮ З ФОНДОМ $500,000,000 ДЛЯ РАТУВАННЯ МАЛИХ БАНКІВ.

ВАШИНГТОН. — Нарада 4 членів уряду і 32 провідників конґресу, яка відбулася нічю з вівтірка на середу в Білім Домі, нагадує часи военної паніки. Вона й мала на меті военним способом спинити діяльність ріжних деструктивних чинників, котрі поширюють фінансову паніку та спинюють ліквідацію депресії.

Наради держано в тайні. Відпоручників покликав президент Ґувер телеґрафічно, взиваючи їх прибути негайно на важні наради, про які не треба розголошувати. Президент просив теж делеґатів уживати літаків на випадок, колиб іншим способом не можна було прибути на час до Вашинґтону.

Наради тревали три години і скінчилися коло півночі. В нарадах брали участь републиканці й демократи, головно ті, що звязані з фінансовими справами. На нарадах обговорювано самі домашні, себто американські справи. Представлено негайну потребу поперття банкових інституцій і залізниць. Пропоновано створення корпорації з капіталом $500,000,000, яка ратувала би менші банки, Поширено права „Федерал Резерв Борд" в справі уділювання кредитів.

Коли би це все не помагало, пропоновано створення „Вор Файненс Корпорейшен", яка функціонувала підчас війни.

Демократи домагалися від президента скликання надзвичайної сесії конґресу, щоби такі важні справви могло вирішити більш репрезентовне тіло. Одначе представник демократів конґресмен Ґарнер, заявив, що на всякий випадок буде в них: „Перше мій край, а потім моя партія".

БІРЖА ЗАРЕАГУВАЛА.

НЮ ЙОРК. — Як тільки рознеслися вісти, що президент скликує наради в справі ліквідації депресії, піднеслися папери за один день від 1 до 16 пунктів. Такого дня не бачила вже біржа від двох останніх літ.

ЗАБЕЗПЕЧУЄ РОБІТНИКАМ РОБОТУ НА 6 МІСЯЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Джерард Своп, президент „Дженерал Електрик Компані", пропонує робітникам компанії роботу на протяг найближчих 6 місяців, аж до травня 1932 р. Ту пропозицію предложить він до приняття членам пенсійного фонду безробітних робітників компанії.

Плян предвиджує розподіл праці в такий спосіб, що компанія не буде могла на протязі згаданого часу видалити з роботи без відплати. Кождий з робітників діставатиме принаймні половину свого тижневого заробітку, але не більше як $15 тижнево. Коли робітник працює довше й заробляє більше ніж $15, то дістає те, що заробив.

Зате компанія збільшує фонд безробітних у цей спосіб, що всі, що працюють тільки половину тижня, платять до фонду 1%, а ті, що працюють довше, 2% заробітків.

Досі виплачено безробітним з того фонду $1,000,000, з чого половину зложили робітники, а другу половину компанія.

ПРОПАЛИ ЛЕТУНИ З ПОЧТОЮ.

ГАЛИФАКС. — Не знайшли сліду по двох німецьких летунах, котрі вилетіли з корабля „Бремен", щоби довести скорше до Ню Йорку 1,000 почтових пачок.

Летуни потонули правдоподібно в морі враз з почтою.

ДОБРИЙ „ЗАРОБОК" ШЕРИФА.

НЮ ЙОРК. — Шерифа Томеса Фелея обжаловують, що в його клюбі ґемблювали на високу скалю. При тій нагоді сконтрольовано його касу і стверджено, що він заробив за останні 7 років $360,660. Гроші ті тримав він у себе в хаті в скринках.

Річна його платня виносила від $6,500 до $15,000. Тепер питаються шерифа, яким то способом наскладав він стільки грошей. Покищо вияснення нема.

СПЕКА В ЖОВТНІ.

НЮ ЙОРК. — Метеорольоґічне бюро не записало в своїй історії такого горячого 6 жовтня, як цього року. Термометер доходив того дня до 85 степенів.

ПОДАРУВАВ $1,000,000 НА МУРИНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

НЮ ЙОРК. — Незнаний добродій, котрий не хоче виявити свого імени, подарував один міліон долярів на потреби „Атлянта Юніверзіті" в місті Атлянта, в стейті Джорджія. Цей університет є інституцією, призначеною для вищого образування Муринів.

CONTINUED "PACIFICATION" OF GALICIA

In spite of the publicity given to the "pacification" in Galicia last autumn; in spite of public opinion all over the world being roused to an unheard-of pitch and in spite of the fact that they are at this very moment on trial before the world, at Geneva, the Poles continue their same "pacification" tactics in Galicia. This fact is incredible but true.

Under one pretext or another, the whole Eastern Galicia is occupied by the military forces of Poland, their soldiery are quartered in the peasants' homes, their horses in the peasants' stables, their artillery and other war material in community buildings. It is supposed to be the autumn manoeuvres. Last autumn, during the "pacification" it was also supposed to be autumn manoeuvres. The soldiers are behaving as they would in newly conquered territory. We print below a few facts that have just come out of Galicia and ask the Polish Government to deny them, if they can.

A short time ago the head of the district of Peremyshlany gave permission to the Ukrainians to celebrate their National holiday. When the Ukrainian peasants from the villages of Wojciechowice and Prybyna were on their way home from the holiday celebration, and passing through the village of Meryszczowice, where the Polish Uhlans were quartered, the Polish soldiers attacked them and beat about thirty of the peasants unmercifully. One of the peasants was beaten so hardly that he lost his eye.

On August 22nd, the fourth squadron of Pioneers were quartered in the village of Podhorodci in the district of Zolkiew. On that day when the Ukrainian peasants were returning from their church they were attacked by these soldiers and beaten. Their priest, Rev. Wasyl Pryszlak, was assaulted by Corporal Dobron of this squadron.

(Ukrainian Bureau, London, England, Sept. 10, 1931).

КОНФЕРЕНЦІЯ В СЛІПІЙ ВУЛИЦІ.

Недавно Ґанді протестував проти того, що лондонська конференція „довкола круглого стола" затягається довгими промовами англійських представників. Тепер вийшло навпаки. Ґанді не може ніяк прийти до порозуміння з Індійцями - магометанами, що домагаються певних національних прав у майбутній індійській домінії. Кілька нарад Ґандія з представниками магометан скінчилися повною невдачею й тепер конференція знайшлася в сліпій вулиці. Всі дальші праці конференції будуть недоцільні, якщо між самими Індійцями не буде порозуміння.

ПОРОХОМ ГАСИТИМУТЬ ПОЖЕЖІ.

У Франкфурті над Меном пожежна сторожа вживає до гашення пожежі мішанки з вибухових матеріялів, що гасить пожежу без шкоди для товарів і фабрикатів, яку спричиняє вживання води.

СМЕРТЬ ДИВАЧКИ.

Вмерла з голоду власничка віллі у Сарбрікен (Надренія), вдова Бравніє, хоч мала досить готівки і дорогоцінностей, бо з дивацтва жаліла грошей на своє прохарчування, а щоденно видавала сто франків на всякі присмаки для псів.

РІВІЄРА В КІМНАТІ.

Для потішення тих громадян, що мріють про виїзд на Рівієру, а не можуть з браку грошей там поїхати, винайшов проф. Монро штучний спосіб зміняти довільно підсоння у кімнаті. При помочі цього винаходу у власній хаті зможемо мати і палаючу сонцем африканську пустиню і Рівієру і всі інші країни, які хочемо. Можна буде теж збудувати хату, якої кожна кімната матиме інше підсоння з питомою собі ростиною та звіриною. Небезпечно тільки держати львів у заімпровізованій джунглі...

СУД ВИДАСТЬ ПРИСУД НА СЕБЕ.

Суд у Ліді приміщений у наймленому домі і залягає з заплатою. Власник дому вніс скаргу. Тепер прийде до цікавого випадку: суд видасть присуд на себе і мусітиме опорожнити льокаль.

ПЕРЕД СЕНЗАЦІЙНИМИ АРЕШТУВАННЯМИ.

При трусі в совітського післанця Форіса в Букарешті знайшла сіґуранца купу маніфестів. Між цими маніфестами був також маніфест до селян. У ньому завзивається селян підпалити ввесь сівозбір. За це мали би селяни отримати нагороду від совітів. Занепокоєння були пляновані на 6. вересня. Слідство ведеться дальше. Очікується сензаційних арештовань.

ЗА ПІДПАЛ.

В ночі з 23. на 24. жовтня м. р. підчас пожежі фільварку Розвадовського в Миклашові арештували були 25-літнього чоловіка, який зізнав, що називається Остап Коновалець і признався був до підпалу. В суді сказав, що його в поліції примусили признатися до підпалу. В слідстві виявилося теж, що той Коновалець відсидів уже 6 місяців у тюрмі за приналежність до КПЗУ. Після відсидження кари виїхав був до СРСР, в 1927. вернувся відтам і жив у Білостоці. З Білостоку переїхав до Берестя над Бугом, де в старостві виробив собі „особистий довід" на назвище Коновальця, хоч дійсно зветься Кейван. 4. вересня ц. р. він станув перед львівським судом присяглих, обвинувачений у згаданому підпалі. Обвинувачений жадав, щоб доказали йому його вину. Свідки зізнали для нього некорисно, тому присяглі затвердили поставлені питання і суд засудив Кейвана на 18 місяців тюрми.

РОЗКОПКИ БІЛЯ ЗАЛІЩИК.

Наукова прогулька зі Львова робила частинні розкопки в селах Новосілці Костюковій і Голіґрадах. Підчас розкопок знайшли дві передісторичні оселі: одну з доби бронзу (біля 1000 літ перед Хр.) і другу з доби заліза (1 вік перед Хр.). Кромі цього знайшли згарище хати з часів 1500 літ перед Хр. і всякі дрібні річи: спинки, голки з кости, бронзові і залізні предмети та глиняну посуду. В цій прогульці брав участь д-р Пастернак, директор Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові.

САМОГУБСТВО ФІЛЬМОВОЇ ЗІРКИ.

В одному з готелів у Празі застрілилася 18-літня зірка чеської фільми, Емма Кнебль, разом з 28-літним інжиніром. Догадуються, що мотивом самогубства був брак праці.

НЕ ПОДОБАЛИСЯ ТАБЛИЦІ З НАЗВАМИ ВУЛИЦЬ.

У Синевідську Вижнім були поприбивані здавна на вулицях таблиці з назвами вулиць: Шевченка, Олесницького, Володимира Великого, Шашкевича й інших. І висіли ті таблиці преспокійно близько 30 літ, аж прийшов до села на вправи 1-ший баталіон 53-го полку піхоти під проводом майора К[illegible]іша, який, побачивши ці таблиці, казав їх з великим криком позривати...

ЗАСУДЖЕНИЙ УТІК ІЗ СУДОВОЇ САЛІ.

4. вересня відбулася перед карним трибуналом окружного суду у Львові розправа проти львівських вломників Самотія, Опальського, Бобелі та Філіповського. Згадані злодії вломилися були підкопом до ювілірського маґазину Рапса в готелі „Брістоль". Поліція зловила тоді їх усіх у каналі Полтви. Суд засудив Самотія на півтретя року, а інші дістали по три роки вязниці кожен. Після присуду товариші по фаху влекшили Самотієві втечу, а саме, як він виходив зі салі, обсадили двері судової салі. Самотій побіг коридором, зіскочив зі сходів і пропав. Поліція шукає його.

ВІТАМІНИ Й ВИДАТНІСТЬ ПРАЦІ.

Проби, які переведено з двома ґрупами людей: одною, що одержувала харч, у якім було дуже мало вітамінів і другою, що одержувала харч, який мав у собі дуже богато вітаміну В, виказали, що вітамінова В ґрупа виказала дуже велику перевагу у видатности праці. Найкращими доставцями вітаміну В є наші стручкові ростини; але й екстракти з дріжджів, печінки й мозковних клітин мають в собі дуже богато вітаміну В. В інших родах мяса є цього вітаміну дуже мало.

ЦІЛИЙ ВІЗ ҐАРБУЗІВ ЗА ПАРУ ПОСТОЛІВ.

На зборах луністської партії в Гушах (Румунія) скаржився один з присутних селян, що він продав цілу фіру солодких гарбузів і купив собі пару постолів. Проста бесіда селянина викликала велике враження й про цей випадок донесено правительству. Можеб доніс хто, що наші селяни продають за 90 левів корець ячменю й за цю „суму" не можуть навіть чобіт підзолювати.

ВИБОРИ ДО АНГЛІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ ВІДБУДУТЬСЯ 27 ЖОВТНЯ

ЛОНДОН (Англія). — Загальні вибори до парляменту призначені на 27 жовтня. Отже партії мають всього три тижні часу для передвиборчої аґітації. Звичайно раніше вони мали чотири тижні. Передвиборча боротьба буде дуже завзятою, якої вже давно Англія не бачила. Ліберальна партія розкололася на дві ґрупи: прихильників свобідної торговлі на чолі з Ллойдом Джорджом і сторонників запровадження мита на чужинецький крам. Робітнича партія також захиталася в своїй єдности, бо частина лейбористів пішла з Мек Донелдом і буде стояти за національне правительство в Англії.

Зате партія консервативна обєдналася. Черчил, що вже більше двох років був у різкій опозиції до лідера партії, Болдвіна, тепер сам закликав партію до єдности й признав без застереження лідерство Болдвіна. Мек Донелд рішив виставити свою кандидатуру до парляменту в окрузі Сіґем, де його викинуто з партії. Він числить там на своїх прихильників лейбористів, а також на консерватистів.

Сновден через тяжкий стан здоровля не виставив своєї кандидатури до парляменту. Вразі перемоги національного бльоку король зробить його піром, що дасть йому можливість бути членом уряду. Партія Праці на свому зїзді спокійно приняла повідомлення про призначення нових виборів. Гендерсон, теперішній лідер партії, заявив, що партія готова стати до бою, хоч населення Англії тепер не бажає виборів.

Призначення виборів відразу відбилося позитивно в фінансово-промислових колах. Ріжні англійські державні й цінні папери та шери підприємств, а також англійський фунт значно піднеслися на ціні, бо закінчилася непевність у політичному життю Англії.

РЕДІНҐ У ПАРИЖІ.

ПАРИЖ (Франція). — Міністер справ закордонних Англії, Редінґ, тепер перебуває тут і веде наради з премієром Лявалем. Вони мають обговорити політичну та фінансово-економічну програму, з якою Ляваль поїде до Вашинґтону. Сподіваються, що у Вашинґтоні буде також порушена справа ріжних мирових договорів, а в тім числі й пакту Кельоґа.

Відомости з Вашинґтону, що президент Гувер думає продовжити мораторію для Німеччини ще на три роки, особливого задоволення тут не викликають. Всі признають, що тепер Америка знайшлася в такому становищу, що лише вона може взятися до розвязання цілої низки складних міжнародніх питань, щоб вивести світ з сучасної крізи та зі стану непевности.

КИТАЙ СПОДІВАЄТЬСЯ НАПАДУ ЯПОНІЇ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Мобілізація частини морських сил, яку перевела Японія, а також посилка військ та военних суден до Китаю, викликає велике занепокоєння в Китаю. Назагал тут думають, що Японія готує напад на китайські приморські міста, а може й ширше закроєну военну акцію.

Національний уряд думає перевести свій осідок з Нанкіна в Гонафу, що положений у глибині провінції Гонан. Тепер у Нанкині, над рікою Янґце, стоїть кілька японських военних кораблів, що є постійною загрозою китайському урядови.

КУРЦІЮС УСТУПИВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Міністер справ закордонних, Курціюс, що перебув на цьому становищу два роки після смерти Штреземана, подав свою заяву про уступлення з уряду. Зробив це він у порозумінню з канцлером Брінінґом, щоб ослабити напади на уряд правої опозиції в райхстаґу.

Праві кола шалено атакують Курціюса за те, що він у Женеві згодився на резиґнацію Німеччини з австрійсько-німецького митного союза. Можливо, що Брінінґ переведе основну зміну в свому уряді ще до скликання райхстаґу.

ЛІНДБЕРҐИ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО АМЕРИКИ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — З огляду на смерть батька дружини Ліндберґа, сенатора Морова, Ліндберґи рішили припинити дальший свій лет по Азії й через Европу. Вони вже виїхали на японському кораблі до Гонконґа, щоб там сісти на американський пароплав, яким вони приїдуть до Сіетл 20 жовтня.

Дружина Ліндберґа дуже прибита смертю батька, а сам Лінберґ відмовився дати від себе ґазетам інтервю.

ГРЕЦЬКО-ТУРЕЦЬКО-БОЛГАРСЬКА ЗГОДА.

АТЕНИ (Греція). —Турецький премієр-міністер Ізмен Паша та міністер справ закордонних Тефік Паша виїхали до Будапешту на нараду з угорським урядом. Звідти вони поїдуть до Італії для побачення з Мусоліні єм.

Вони підготовили з премієром Венізельосом справу скликання грецько-турецько-болгарської економічної конференції. Така конференція має відбутися як найскорше в Істанбулі (Царгороді).

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗБІРКОВА КАМПАНІЯ ЖИДІВ.

Від довгих літ переводять американські Жиди постійно кождої осени велику грошеву збірку на допомогу своїм гуманітарним інституціям в Америці й Жидам в Европі, й то головно тим, котрі живуть на українських і польських землях.

Загальна депресія, яку переживає ціла Америка, діткнула теж глибоко й Жидів, може їх найбільше, бо це нарід торговельний і спекулюючий. Та це, як видно з започаткованої ними кампанії, не має впливу на їх збіркову акцію. Вони вийшли з того заложення, що коли в добрих часах бідні потребують ратунку, то в лихих часах вони його ще більше потребують, бо від нього залежить цілковито їхне істновання. От і тому взялися вони збирати цеї осени на допомогу бідним Жидам величезну на теперішні часи суму: $5,230,000.

Ратують вони не тільки Жидів в Америці. І для своїх братів у старім краю рішили зібрати $2,500,000. А Жиди, як відомо, що рішать, те й переводять. Щодо цього нема сумніву. Бо в них така система, що хто не дає по добрій волі, того оподатковують, а як він почуває себе Жидом, то йому важко відмовитися від зложення жидівського національного податку.

Ота осінна жидівська кампанія звертає нашу увагу ще й тому, бо осінь це і в нас та пора, коли ми зачинаємо наші збіркові акції. Тому і тепер, хоч як важко, треба нам памятати, що святкувати, приміром, память наших славних Листопадових Днів, а крім слів не дати нічого, що причинялось би до повторення тих Днів, не є святкуванням.

Цього року маємо теж великі потреби і тут в Америці, бо треба нам ратувати своїх безробітних. А ми не Жиди. В нас нема великих капіталістів. Ми здебільша самий робучий нарід. Та ми не гірші від Жидів. І тому треба нам пропорціонально до наших сил складати не менше від Жидів.

Біда є доброю школою. Сильна й здорова людина виходить з неї благороднішою. І ось тому бідний краще відчуває бідного й скорше його спомагає ніж богатий. І не забуваймо, що коли скупо біля нас в Америці, то прямо годі собі уявити, яка чорна біда мусить бути там, на рідній землі, під окупантом, де нашим сиротам чи інвалідам нема нізвідки помочі, де наші школи й інші народні інституції здані тільки на жертвенність нашого народу. Тому, коли інші народи мимо злих часів жертвують не менше як у часах добрих, то й ми, американські Українці, повинні тесаме робити.

I. Стобар.

МОСКВА МОСКВОЮ...

(2)

З надзвичайною жорстокістю заходжувалися московські реформатори коло своєї роботи. Знані є діла „Оприччини" і їх ватажка Малюти Скуратова, той терор, що його вони сіяли, ті методи, що їх вони вживали. Згадують про якогось Фунікова, котрого в „застенку" обливали на переміну окропом і зимною водою, аж поки з нього не злізла шкіра, як з гадюки. Петро сам мордував своїх ворогів, не вагався класти трупом тисячі наших козаків для задоволення своєї забаганки (будова Петрограду). Відома всім садистична жорстокість нинішніх чекістів, з їх цинічним глузуванням при розстрілах у льохах з людського життя, чести, справедливости, суду. Все це корінитьс в самій вдачі Москаля, про яку ще Німець Пуфендорф казав у кінці 16. століття „зазорни же русскіе, свірепи і кровожадущіе челооловеци... рабскій народ, рабскі сміряється і жерстокостью власті воздержатися в повіновеніі любіт". Останній уступ пояснює нам успіх метод, з давніх давен практикованих у Московщині.

До фізичного насильства долучається духове. Цар Петро, обурений ріжними памфлетами на нього, наказав був, що „монахі в келіях нікаких пісем пісать не імеют", а Києво-Печерській Лаврі заборонив без дозволу друкувати, „даби не могло в такіх кнігах нікакої церкве Восточной противності і с велікорусской печатью несогласія произойті". Так самісенько, як за наших днів московського комунізму з друкарнями, приватними видавництвами, марксизмом. Але нині той натиск куди тяжчий, бо він цілковито позбавив власного облича і пресу, і науку, і красне письменство, зрівнавши все під один сталінівський копил. І совітські письмаки, як песики мусять танцювати на знак московського володаря, який не дає навіть вільно дихнути, а не то подумати. Видко, вже в Московщині така атмосфера, що там воля гидіє.

Московщина, збудившися зі свого сну і плянуючи грабіж і гвалт, уживає й тепер, як і колись, властивих їй клясичних метод. Із них на першому місці стоять демагогія й розкладова робота. Добившись підписання Переяславського договору в 1654 р., Москва почала негайнож підбурювати українських посполитих людей проти шляхти, рядових козаків проти старшини, втручатися до українських внутрішних справ, ніби для оборони народу проти сваволі. Теж саме було й за царя Петра, який немилосердно гнітив Україну, виставляючи себе за визволителя й опікуна народу. Катеринаж довершила це „визволення" наших мас, закріпивши в 1763 р. селян на Україні. Щоб більше розколоти наш нарід, старшині дано „дворянські вольности" 1785 р., а селян і рядових козаків пороздавано царським улюбленцям.

Такої самої демагогії вживали і вживають большевики, горлаючи й підюджуючи наші маси проти „української буржуазії", якої ніхто і ніколи на очі не бачив, бо її нема. Так було підчас революції, так є нині, коли мова про „УНДО-фашистів". З найбільшою безличністю за часів Центральної Ради вони ширили між селянами про Український Генеральний Секретаріят, що він складається з генералів, яких у нас, на жаль, тоді майже не було. Совітський „Робітничо-селянський уряд України" на початку не мав нічого спільного ані з робітництвом, ані з селянством України і був звичайною експозитурою Москви. Але ним большевики прикрилися, щоб зломити ними самими узнане право на самовизначення. На наших очах совіти замісць дати робітникам земний рай, намагаються завести нову кріпаччину, прикріплюючи їх до варстатів, щоб тим способом зменшити „плинність робітництва". А жовтневу „пацифікацію" Західних Земель, що відбулася на спинах наших священиків, студентів, а головно селян, вони не вагаються віднести на рахунок українських „буржуазно-фашистівських" кол, які нібито помагали Польщі.

Ціла політика й тактика Московщини пересякнена підступом і крутійством. Ще при обговоренні Переяславської умови боярин Бутурлін довго крутив голову Богданові Хмельницькому, щоб не вписувати до пактів того, на чому погодилися обидві сторони. Пізніще ті пакти змінювано, або вірніще—фальшовано, кожного разу, коли приходив до присяги новий гетьман (Яковлів), й вони дедалі щораз більше оберталися на некористь України. І первісного тексту Богданових пактів так ми й не знаємо. Нарешті, самий факт неправного присвоення титулу „цар Великої і Малої Руси" був несумлінною махінацією, яка дозволила, як казав король Карло XII, заявити домагання на землі, що ніколи царям не належали. Достотно, як з назвою „робітничо-селянського уряду України". Підступу вживала також і Катерина, коли намагалася відібрати великі й багаті церковні землі на Україні, щоб роздати їх своїм любасам. Вона домагалася, щоб наше духовенство відмовилося само від церковного добра і тим взяло на себе відповідальність. Найсвятіщий Синод дістав зверхність над Українською Церквою, підкупивши в 1681 р. царгородського патріярха й турецького везира.

Так само чинили большевики в 1918 р., щоб прибрати до рук Україну. Вони узнали її незалежність, щоб потому накинути їй силоміць у Москві складений уряд. До 1923 р. Україна бодай формально ще ніби була автономною, мала представництва за кордоном, хоч у 1921 р. в Ризі її заступали майже самі чужинці. Але вже в 1923 р. „робітничо-селянська Україна" мала заявити свою повну солідарність з Російською Совітською Републикою й ніби сама собі окраяла конституцію. З огляду на це президент Російської Републики став президентом і України. По малу-малу покасовано деякі й то важніщі комісаріяти, представництва закордоном і в Москві. І то так, що українські комісарі (Скрипник) мусіли „самі" зрікатися своїх компетенцій на користь Москви (освіта). Колись українське духовенство виявило більше опору Катерині, як нинішні большевицькі революціонери.

Деж крутійство та підкупство не дають бажаних наслідків, там Москалі застосовують насильство. Задля того зараз по Переяславськім договорі на Україну виряджено московське військо, а воєводи позасідали по головніших містах. І враз на них посипалися скарги. І не дурно, бо один вимордував 15,000 населення й намагався „висечь і вижечь" цілі околиці. Цар Петро свавільно порядкував скарбом і військом України і загнав у труну гетьмана Полуботка, який тому противився. Катерина, наміряючи покінчити з автономією України, скасувала і зруйнувала Запорожську Січ в 1775 р., знесла автономію міст, що від віків жили на основі Магдебурського права, силоміць одбирала в 1786 р. монастирські землі, що їх духовенство волею віддати не хотіло. Колись навіть фізично нищили Українців на північних багницях при будові Петербурга. А нині достоменісінько так нищать їх на Соловках.

Кажуть, що большевики здесяткували чоловіче населення у прикордонній смузі в 50 кільометрів завширшки, звичайно, щоб утруднити повстання. Отже, вони є справжніми й вірними наступниками діл і метод царів-деспотів. Коли Україна проголосила себе самостійною, вони, хоч і визнали її право на самовизначення „вплоть до атделенія", але негайно вислали Муравйова з армією, щоб привернути її силоміць назад до Москви. Організуючи Радянську Україну, вони не допустили до злуки з нею Кубані і Криму, а згодом відібрали в неї Таганрозьку та Шахтинську округу. Помалу ломали конституцію України, не питаючись народу. І не зважаючи навіть на формальности, скасували комісаріяти внутрішніх і земельних справ. А наші пахолки, віддані доктрині чи впрост залякані Сталіном, мовчали як вівці. Нині Косіор вже договорюється до того, що в будуччині не треба буде окремих автономних републик. І треба чекати, що одного дня Сталін, як колись Катерина, скасує й Радянську Україну, запровадивши там московське право і перенісши Чубарів до Москви, як він переніс туди вже Гриньків і Шумських.

Московщину, в її займаницькій політиці, веде півсвідоме змагання до нівеляції всього, що вибивається понад її рівень, що відріжняється від її взірців. Загально знане є, як московська церква запопадливо перевіряла наші книжки (багато з них попалила та покидала в Дніпро), як нетерпимо вона ставилася до особливостей нашого обряду (обливання при хрестинах), до звичаїв і ноші (оселедців на головах). На Україні заборонено навіть будувати церкви в українськім стилю. Катерину дратувало в наших предків „развратное мненіе, по коему поставляють себя народом, от здешнево совсем отлічним". Борючися з тим, вона скасувала гетьманат, „чтоб век і імя гетьманов ізчезло" і запровадила „Малороссійську колегію", старі адміністративні одиниці, полки, перетворила на губернії (1775), а українських козаків на гусарів і уланів. Нівеляцію переводжено і в 19 століттю, коли міністер Валуєв у 1863 р. видав обіжник, де заявив, що української мови, а значить і народу, „нє било, нет і бить нє может".

Большевики тепер роблять те саме. Вони приняли до себе українських боротьбістів, щоб потім пожерти їх комуністичною партією. І треба бути справді наївним, як наші соціялісти-революціонери, щоб так легко піти на гачок. Тіж таки большевики, брехливі „оборонці покривджених", намагалися згнобити українську культуру, але зустріли опір, а тому рішили „осідлати" наші маси шляхом українізації. Разом з тим, спекулюючи на тій новій брехні, вони всіми силами намагаються затерти національний характер і особливости Радянської України, зазіхаючи і на Західні Землі. Нема української армії, скасовані округи. Щоб легче переводити контролю місцевого життя, комуністичну партію Західних Земель підпорядковано польській партії. Для ослаблення українського елементу заведено цілу низку автономних національних областей (молдавська, польська, російські, жидівські — тощо). Наукове, артистичне життя знівельовано, і Петербурська Академія Наук стає союзною. Преса пише лише на наказ згори й на замовлені теми.

Щоб утримати при собі Україну, Московщина своїм старим звичаєм намагається її „доглупіть" до себе. Знаємо наслідки її роботи в ділянці народньої освіти, де за кілька десятків років московського панування не лишилось і сліду тої високої грамотности, про яку писав з захопленням П. Алепський 1618 р. Заходами цензури, заборонами, переслідуваннями або зовсім припинено друк книжок, істнування шкіл, або обнижено культурну продукцію кількісно й якісно. Тим способом було легче збити давню й цілком оправдану думку Українців про їх вищість од Москалів, яка так дратувала Румянцева. Пізніще Москалям таки вдалося звести високо розвинену українську культуру, що аж до кінця 18 століття стояла вище від російської, на рівень провінціональної майже неістнуючої, а українську мову оголосити „наречієм", мовою пастухів і свинопасів. Українське стало синонімом некультурности і назадництва, а російське єдиновартим вищої оцінки.

(Конець буде)

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912,

Of "Svoboda", (Liberty) Ukrainian newspaper published DAILY at Jersey City, N. J., for October 1, 1931.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Peter Macheyowsky, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the "Svoboda", and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: Ukrainian National Ass'n, Inc., 83 Grand St., Jersey City, N. J. Editor: Emil Revyuk, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Managing Editor: Luka Myshuha, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Business Manager: Peter Macheyowsky, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

2. That the owners are: Ukrainian National Association, Inc., Fraternal Order. Nicholas Muraszko, Pres. & Trustee, 852 Clifford Ave., Rochester, N. Y.; J. Kashtaniuk, Rec. Sec. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J.; B. LeVczyk, Treas. & Trustee, 48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

3. That there are no bondholders, no mortgagees and no other securities.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscription during the six months preceding the date shown above is 16,500 per each issue.

PETER MACHEYOWSKY, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 7th ady of October, 1931.

HARRY JEWUSIAK, Notary Public

(My commission expires December 7, 1933).

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку У. Н. Союзови за скоре виплачення мені посмертного в сумі $345 по моїй дочці Софії, яка належала до від. 248 „Тот. ім. Богдана Хмельницького" в Котсвілю, Па. Таксамо дякую урядови товариства за труди при похороні і виплаті.

Марія Задорожна,
Котсвіл, Па.

А. Кащенко.

З ДНІПРА НА ДУНАЙ

Оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі.

(3)

Зелений степ, що безкраїм килимом слався поза окопами, був укритий військом: на обрії тільки мріли червоні жупани та шапки. Далі те квітчасте поле, мов укрите червоним маком, заколисалося, зібралося щільніше докупи й наближалося до Січі...

То було комонне запорожське військо. Попереду всіх, на білому огирі, красувався козак велетенської постаті. Придивившись до нього, Василь догадався, що то був сам кошовий, Кальнишевський, бо в його руці була блискуча булава, викувана з чистого срібла, а позад нього двох козаків високо держали бунчук та білу військову хоругву.

Кошовий наближався вже до січової брами, запорожськіж комонні полки простяглись у поперек степу й, колихаючись, посувалися до Січі, немов крівава річка до моря.

За комонними полками зпід обрію виринали піші запорожські полки, а ще далі, ховаючись у куряві, сунулися гармати.

Січові окопи й башти тепер рясно були вкриті козаками, бо з куренів повилазили не тільки старі, а навіть і хорі й поранені, хто тільки мав силу ходити. Всі радо витали кошового й славне запорожське товариство, високо підкидаючи вгору свої шапки.

Не встигло ще витягтися на січовий майдан комонне військо, а вже по окопах знову почали стріляти з гармат.

— Байдаки вертаються з товариством! — загомоніли козаки.

Щоб краще побачити, як підпливає запорожське військо річкою, Василь прожогом побіг до церкви й, мов кіт, подрався на дзвіницю.

Він поспішався не даремно: те, що він побачив з дзвіниці, не забути йому за все життя! Довга, покручена, блакитна пелена річки Підпільні була рясно вкрита білими вітрилами байдаків та червоними жупанами Запорожців, що так щільно обсіли свої чайки. Здалека здавалося, що там наближалося до Січі стадо великих білокрилих та красногрудих лебедів. Довга, блискуча річка, оточена зеленими вербами плавнів та оздоблена тими білими вітрилами, а до того ще й помережена червоними козацькими жупанами, була на-причуд гарна й брала в себе хлопцеві очи.

Коли Василь виліз аж під дзвони, передні байдаки завертали вже у ківш, а задні ще тільки виглядали вітрилами зза коліна річки, так багато було тих байдаків.

— Щеб то не звоювати Запорожцям Турків! — подумав хлопець. — Та з такою силою війська, мабуть, можна ввесь світ звоювати!

Василь довго не мав сили одвести очей від чарівного видовища.

— Гарно й конем по степах козакувати, — сказав він далі сам до себе, — а проте, здається, воювати з байдаками, та ще щоб поїхати на Чорне море, так ще миліше!

У цю мить біля самого хлопцевого вуха бовкнув великий дзвін. То січовий панотець лагодився правити на майдані службу з приводу того, що повернулося військо.

Василь клубком скотився по сходні з дзвіниці на майдан.

— До козаків!... шукати братів!...

А на майдані вже червоним морем розлилися Запорожці.

— Куди це ти так простягся, Василю? — почув він біля себе поклик, і дужа рука спинила його за плече.

Запалений вітрами та сонцем і вкритий курявою, Гнат поцілував меншого брата й дивився на нього веселими очима.

— Бач, який ти вже виріс!

— А ти, неначе справді козак! — скрикнув Василь, заздро поглядаючи на братів чингал.

— Як же ти там воював? Чи багато земляків виратував з неволі? А де Петро та Демко?

Проте з розпитуванням довелося цікавому хлопцеви пождати, бо саме до них наблизився старший брат Петро й узяв Василя в свої міцні обійми. Тільки ввечері, коли всі чотири брати сиділи біля куріня, Василь почув оповідання старших братів про їхні походи, бо вони ходили нарізно й тепер розповідали один одному свої військові пригоди.

II.

Після повороту запорожського війська з війни січове життя пішло своєю чергою. Одсвяткувавши й одгулявши деякий час у рідному гнізді, Запорожці взялися до своєї улюбленої праці: рибальства та полювання. Великими ватагами поплили вони на дубах у Великий Луг,*) що простягався понад Дніпром від Січі аж до острова Хортиці й розпорошилися там по річках, озерах та зелених, диких пущах плавні: хто з сіттями та всякими знаряддями ловити рибу, а хто з рушницею полювати на дорогого звіря та птаство.

Там, у Великому Лузі, Запорожці пробули аж до того часу, поки, зимою, пішла по річках крига; тоді до Січі знову зібралося все товариство й по курінях знову стало весело та гучно... Найвеселішеж було на Різдво та Новий Рік, бо тоді що дня по курінях грали музики й козацтво гуляло й танцювало.

При кінці місяця лютого, як тільки на Підпільні поломало кригу, Запорожці знову поїхали дубами по плавнях, а після Великодня, як тільки добре зазеленіла по степах травиця, багато січового товариства порозїздилося кіньми: хто до Буга на рибальство, хто в Дике Поле на полювання, а хто аж у Ногайські степи, на Кальміус та Берду по всяку здобич; на Січіж знову лишилося на літо не більше як половина товариства.

Василь заздрим оком поглядав на всіх тих Запорожців, що сідали на дуби та на коней. Він третій рік біля січових кабиць і та праця йому дуже обридла. Брат Гнат, як і всі козаки, мав його за малого й не дуже то з ним товаришував, так, що й тепер Василь тільки тоді й розважався, коли траплялося поїхати зі старим Очеретом у плавню, або як кухарі пускали його вибігти за січову браму на степ, де що дня після снідання у Запорожців відбувався герць.

(Дальше буде).

*) Великим Лугом звався низький острів, оточений ріками: Дніпром, Кушугумом та Кінською. Ввесь він був порізаний протоками й озерами та вкритий лісом. Ще й тепер у Великому Лузі дуже багато риби й дичини.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАД ЧИМ РОЗДУМУВАТИ НА СВЯТАХ ГЕРОЇВ.

За 20 літ мого побуту в Америці довелося мені перший раз бути на такім святі, яке глибоко діткнуло мое серце і розум та відкрило тайни наших успіхів і невдач, нашої величі і нашого занепаду в такій простій формі і так ясно, що я ще досі не можу отрястися з тих думок, які тоді переходили крізь мою голову.

На Святі Героїв у Филаделфії, яке відбулося дня 27. вересня, обговорено траґедію нашої державности, але передано її в такім виді, що мимо наших невдач слухач набирав свіжої віри у наше краще майбутнє.

Д-р Мишуга предотавив наші недомагання і наші геройства, з яких ми пізнали, що ми самі завинили, коли не маємо тепер своєї вільної держави. Бо коли би наш нарід був ставав в обороні нашої держави в такий спосіб, як боронив передше австрійську монархію чи російську імперію, то ми були би тепер вільним народом. Ми не відчули посвяти наших героїв, ми давали їм гинути, а самі ждали, що хтось має нам спасти Україну. Ми не видали підчас визвольної боротьби матерей, котрі би прощали своїх синів, випроваджуючи їх на війну за Україну, словами Спартанки: „Іди, сину, і вертайся домів зі щитом, або на щиті''. І тому було в нас так богато дезертирів і тих, що ховалися при ріжних жолобах, а так мало було на фронті тоді, коли важилася доля наша.

Свято Героїв мусить нас навчити, що ціла нація має наступати на ворога, а не тільки герої. І тільки той нарід, як казав Наполеон, побіджає, котрий виказує хотіння побідити, котрий є бодрий, завзятий, відважний і готовий до посвяти.

Про ті всі недомагання, про які говорив д-р Мишуга, читав я теж у повісти нашого письменника А. Крушельницького „Помахом дужих крил''. Там згадується про те, як у часі, коли велися бої на вулицях Львова, вибрався секретар військових справ Вітовський на наші села, щоби вербувати хлопців до нашої армії. На однім вічу в селі переконував Вітовский наших селян про потребу допомоги нашій боротьбі. А по промові звернувся до селян і питав, хто з них записує своїх синів до українського війська. За першим запитом ніхто не відізвався, а за другим вписалося двох гімназійних студентів, а за третім запитом зголосився один селянин і каже, що вислав свого сина боронити буковинського фронту, але він утік з фронту, побувши там усього два дні. Так, каже селянин, прийміть за нього хоч мене старого, а як не буду здібний на фронт, то хоч буду картоплі обирати для своєї армії.

Вітовський тоді проголосив, що коли не хочуть добровільно боронити своєї землі, то притягнеться їх до цього примусово.

Такі книжки ми повинні читати, бо вони вияснюють нам як найкраще причини нашої програної. І тому не тільки я, але й усі, котрі були на святі, відчували добре бесідника, коли він торкнувся болючих ран. Але про це треба говорити і писати, щоби ми завжди мали перед собою наші блуди, та щоби ми змагали до викорінення тих блудів, бо тільки відроджені зможемо вступити в храм нашого Єрусалиму і відбити наші загарбані землі та стати вільним народом.

В. Гасій,
Трентон, Н. Дж.

Д-р С. Г. Скегар.

MARDI GRAS

(3)

V.

Саме місто Ню Орлієнс має дуже богато цікавих та історичних річей для туриста.

Насамперед повинен турист звидіти Палату Наполеона, яку збудував міліонер Жирод 1821 року, де мав Наполеон замешкати. Ся палата стоїть по нинішний день в добрім стані.

Рівнож знайдемо тут палати, в котрих мешкали Ляфает, Бієнвіл, Луі Філіп (король Франції), ґенерал Джексон, Жін Ляфіт і інші славні історичні фіґури.

Найцікавішим будинком в Ню Орлієнс для історика е готель Роял, котрий був свого часу найбільше люксусовим готелем в цілій Америці, бо замешкували тут самі магнати плянтатори (бавовни і цукру) в покоях нагорі), а на готелевій площі відбувався ярмарок невільниками. Сюди привозили торговці Муринів своїх невільників, ставили їх на кльоц (підвищення) і продавали плянтаторам за найвищу ціну. За молодого сильного Мурина платили і по 200 долярів в золоті. Ся площа стоїть по нинішний день пусткою, а кльоц знаходиться в музею, а на стінах виписані імена продавців. Славу готелеви виробив один міліонер, Генрі Клей, бо замовив тут обід за 20 тисяч долярів з таких страв, що треба було зібрати їх з чотирох кінців світа.

Цікавий є ще замок Мек Данава, а історія його є дуже романтична. Самий Мек Данав уродився в Балтімор 1779 року, а приїхав до Ню Орлінс 1800 р. Тут замешкав у Французькій Дільниці та залюбився в дочці еспанського ґрафа Алмонастера.

Ґраф не віддав своеї доньки за Мек Данава, бо вважав його за плебейця (мужика), але віддав її за барона Понтальба. Мек Данав страшно образився сим і заприсяг пімсту таку, що почав складати гроші, щоби за них зробити таке діло, яке зробить його славним на тисячі літ, а ґрафів та баронів час змете з памяти. Тому покидає він розкішне гуляще життя і йде на свою плянтацію та складає цент до цента. За 50 літ назбирав грубі сотки міліонів та записав ціле майно по половині для міста Балтимор і міста Ню Орлієнс на публичні школи. Мек Данав помер 1850 р. і в тестаменті зажадав, щоби шкільні діти в сих містах раз на рік відвідували його гріб. Такий день установлено на 5 травня кожного року, коли всі шкільні діти збираються довкола його памятника та співають пісні і обсипують його квітами.

Площа Кабільдо є рівнож інтересна, бо тут відбулись історичні події, і на сій площі Франція 1803 року купила Луїзіяну від Еспанії, а зараз до місяця Наполеон продав Злученим Державам Америки 250,000 кв. миль території Луїзіяни за 16 міліонів долярів. Однак дійсну управу території Злучені Держави перебрали аж 1825 року.

В Ню Орлієнс є славний парк, який має 1,426 акрів. Самою серединою тягнеться алея засаджена по обох боках райськими пальмами. Довкола парку йде бульвард, а по обох його боках насаджено ріжнородних квітів та тропічних дерев. В самім парку є славне дерево (дуб), якого вік обчисляють на 2 тисячі літ. Ціле місто говорить про се дерево з острахом, бо знане е воно яко „Дуб Смерти''. Шофер, що возив мене під сей дуб, оповідав мені леґенду про нього. Всі люди, говорив він, що хотять покінчити з своїм життям, або програють все майно в карти, приходять під сей дуб відібрати собі життя. За часів французького та еспанського панування відбувались під сим дубом всі двобої. Самий перший властитель цього парку, Аллард, котрий на цій землі ще управляв цукрову трощу — відібрав собі життя під сим дубом. Пізніше згинув в двобою з Пріюром, на рапіри, сенатор Ваґаман. Рівнож загинув під сим дубом в двобою славний Давфін, котрий був близьким приятелем Робеспіера. (Робеспіер був душею революційного руху у Франції).

(Кінець буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СКРЕНТОН, ПА.

Українці в „Рошен Ліґ".

Читаю я місцеву американську ґазету "The Scranton Times," October 2, 1931, і знаходжу там таке:

LARGELY ATTENDED MEETING OF RUSSIAN LEAGUE IS HELD.

The executive committee of the American United Russian league met last night at 7 o'clock in Hotel Jermyn at Scranton.

Representatives from the following locals attended: Vandling, Simpson, Carbondale, Mayfield, Jermyn, Jessup, Peckville, Blakely, Olyphant, Dickson City, Taylor, Old Forge, Throop, Dunmore and Scranton. Five members were elected to the publicity committee as follows: Rev. John Kozecky, Rev. Ignatius Lachno, Rev. Peter Halkovich, John Matiychun and George Chylak. The following members of the executive are also members of the publicity committee: Wassil Gambol, president of the league; Stephen Slish, Peter Smetana, Harry Preslopsky, Michael Yakupchak and Joseph Semanishyn.

The presidents of the local clubs of every town were elected members of the advisory board. Other members of the advisory board are: Rev. John Kozicky, Rev. Peter Halkovich, Rev. Michael Guryansky, Rev. Paul Pianovich, Rev. Basil G. Horsky, Rev. John Zakrevsky, Rev. Basil J. Repella, Rev. Peter Karel, Rev. Theodore Ladomersky, Rev. Stavrovsky, Rev. Nicholas Patrick, Rev. Myron Zalitach, Rev. Eugene Runtak, Rev. Ignatius Lachno, Rev. Andrew Symko, Rev. Nicholas Burick, George Chylak, John Turko, Attorneys Paul Dzwonchak, John and Nicholas Dano, Dr. Vladimir A. Shlanta, Dr. Nicholas Tacy, Dr. John Kulchycky and Michael Holod.

Я знала досі про Українську Ліґу, а тут читаю про Руску Ліґу Повіту Лакавана, а між лідерами цеї Ліґи бачу о. Михайла Ґурянського з Олифанту, о. Мирона Залітача зі Скрентон, Па., а далі д-ра Миколу Тація і д-ра Івана Кульчицького, обидвох зі Скрентону, мейора Юрія Хиляка з Олифанту і ще кількох священиків, котрі їдять український хліб.

В скрентонських ґазетах довелося нам читати нераз про бійку в українській церкві й інші речі, які не приносять нам певно чести. А тепер читаемо про наших місцевих лідерів, що є членами „Русскої Ліґи''. Як відомо, кацапщина ще закорінена в Америці, головно між Лемками. Наша молодь, особливо в деяких майнерських сторонах, а також тут довкола нас, все ще побаламучена „русскістю''. Тому, коли вона бачить українських лідерів і священиків, котрі у вічевих промовах виступають проти кацапства, а в практиці ідуть разом з кацапами, зглядно належать до „русскої", а не до української Ліґи, то це доброго впливу на неї мати не може.

Я не вичитала в тій ґазеті ніякого спростовання ні вияснення, звідки то наші лідери взялися в тій Лізі. І не бачу ніякої користи з такої роботи. Наш нарід бореться з усіх сил з Москалями і Поляками, відокремлюється від них, боронить своєї назви і творить своє життя власними силами та творить свої власні Ліґи. Бо що то за орґанізація, в якій засідає стільки Українців, а яка не піднесла протесту проти польських звірств у Галичині? Якуж це політику думають робити українські лідери й отці духовні в „Русскій Лізі''? Про це повинен український загал знати.

Анна Стельмах.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

З пікніку на край.

З пікніку, що відбувся 6. вересня с. р. заходом Укр. Прав. Церкви в Нюарку, лишилось чистого приходу $34.28.

Гроші вислано до краю: на Рідну Школу $12; інвалідам $12; на визвольну боротьбу $10.28.

Згаданий пікнік був призначений на Край.

Гроші вислано через Обєднання.

о. Л. Кушнір.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Сирітський Захист у Тернополі.

Виділ філії Українського Краевого Т-ва охорони дітей і опіки над молодю в Тернополі одержав збірку на Сирітський Захист у Тернополі в сумі $103. На цей дар сиротам зложилися отсі добродії: по $10: Марія Серетня, о. Понятишин; збірка в церкві св. Юрія $40; Ів. Бома, ком. села Мислова $13.50; Т-во „Жіноча Поміч $12; Т. Ткачук $2; по $1: Анна Гораль, Марія Гурин, В. Лазута, Гелемав, М. Меркун, М. Колосівський, М. Кавецький, А. Мельничук, І. Букса, М. Скварок, Й. Ваврів, Н. Стасюк, К. Поліщук, Анна Туголіск, Катерина Юлія; Софія Яворська 50 ц.

Збірку перевела п. Марія Серетня. На її руки переслано посвідку з краю, прислану п. Іваном Боднаром як голвою, а Іваном Пасікою як секретарем.

Поліційний комісар до парубка: То вас учора обікрали? А чи можете точно подати, стільки чого вкрали у вас?

Парубок: Так, украли мені ввесь мій маєток, загалом трицять три предмети.

Комісар: А які це предмети?

Парубок: Талія карт до гри і трибушон (коркотяг).

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкиць, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, в гали де звичайно. Просимо членкиць явитись на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі мають вирівняти свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо приймати нових членів до Сестрицтва і У. Н. Союза без оплати вступного. Також дітей будеться приймати без вступного. — Анастазія Грицак, предс.; Анастазія Озарів, кас.; Марія Ходак, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, в годині 2-ій пополудни, в товариськім домі, 1258 Парол ул. на Норт, Гудман. Просить ся членів і членкиць запамятати собі, що мітінґи будуть відбуватись у неділю, замісць у пятницю. — Д. Корнтко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калидж і Вест 7-ма ул. Проситься кождого члена явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени, котрі не можуть вирівнати своїх вкладок через безробіття, повинні явитись на тім мітінґу, то може Братство поможе їм в тій тяжкій хвилі. — Юрій Гірняк, предс.; Никола Бусько, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, в годині 2 пополудни, в гали парохіяльній, 45-47 Голд Евеню, Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад є важні справи до полагодження, тому обовязком є кождого члена прийти на ті збори. — М. Швець, предс.; Григорій Яськів, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11-го жовтня, точно в годині 2-ій пополудни, в гали церковній. Проситься всіх членів явитись на мітінґу, бо Тов. має важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Много членів ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, тому проситься їх вписати на тім мітінґу. — Н. Сорохтей, предс.; Д. Сподарик, секр.; Т. [illegible], кас.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться 10 жовтня, в годині 7.30 ввечір, в гали де звичайно. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є дуже важні справи до полагодження. — Григорій Гарасим, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 жовтня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Пригадується членам не забувати про плачення вкладок, бо лішше є платити кождого місяця, як за кілька місяців разом. — М. Барабаш, предс.; д-р С. Кочій, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорожська Січ, від. 75, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться 11 жовтня. Уряд просить, щоби члени прийшли точно на 1-шу годину пополудни і порадились спільно з урядом, що робити з членами, котрі знаходяться у прикрім положенню і не працюють уже по пів року та не мають чим платити своїх вкладок. Уряд старався тих членів тримати і давав їм поміч, засилав їх місячні вкладки до У. Н. Союза, бо все був в надії, що прийде лішший час і члени вернуться до роботи та заплатять всої вкладки. Однак часи не поліпшуються, а ще гіршають, а в товариській касі, які гроші були защаджені, уже розійшлися. Коли члени не зійдуться і не поплатять своїх вкладок так прийдеться усіх суспендувати. Тільки за тих пішається, хто заплатить. — Василь Чмир, предс.; Іван Стаупецький, кас.; В. Тарас, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 11 жовтня, в годині 12-тій в полудне, в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Пригадується тим членам, котрі забрали відзнаки ще минувшого року, а не поплатили за ним, нехай заплатять на тім мітінґу. — В. Репужинський, предс.; Г. Сушко, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 610 С. Амерікан ул. На цім мітінґу присутність кождого члена конечна. Пригадується довгуючим, щоби вирівнали свої залеглости, коли не хотять втратити привілеїв в У. Н. Союзі. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; О. Будай, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 202, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 жовтня, точно в годині 12.30 пополудни, в гали парафіяльній при Кліперт ул. Обовязком є кождого члена бути на цих зборах. Теперішні тяжкі часи заставляють більше як коли на збори приходити, щоб порадитися як поступати далі. Проситься тих членів, котрі почасти ще роблять, щоб не зволікали з вкладками, а платили кождого місяця. За діти секретар коли міг, то закладав, а тепер не може. — Микола Романів, предс.; Петро Кізел, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться у неділю, дня 11 жовтня, в годині 2-ій пополудни, в церковній сали. Напоминається тих членів, котрі довгують довше, як статут дозволяє, коли сего місяця не заплатять, то будуть суспендовані. — В. Шишка, О. Задубера, Л. Ісмчук, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 216, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членкиць, що річні збори відбудуться в неділю, 11 жовтня, в годині 2-ій пополудни, в гали парохіяльній, 12205 Парнел Евеню. Кожда членкиня обовязково повинна явитися, бо маємо много важних справ до рішення. Контрольна комісія здасть справоздання за цілий рік. Довгуючі членкиці мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Буде вибір уряду на 1932 рік. Не явившася членкиця підлягає карі 1 дол., а урядничка 2 дол. — Анастазія Синицька, предс.; Текля Ясевич, кас.; Катерина Шемерляк, секр.

ШЕНАНДОА, ПА. Бр. св. Володимира, від. 98, повідомляє, що мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, в гали парафіяльній на Вест Сентер ул. Проситься всіх членів прийти на мітінґ, бо будемо мали важні справи до полагодження. Довгуючі члени, коли не прийдуть на мітінґ, будуть суспендовані. — Афтанас Гевчук, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 11 жовтня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів явитись на збори, конечно і вирівнати свої вкладки. — Тимко Кальмук, рек. секр.

ДЕРРІ, ПА. Сестр. Усп. Пр. Діви Марії, від. 303, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що спеціяльний мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, точно в годині 2-ій пополудни. Є важні справи, котрі мусять бути полагоджені. Обовязком є кождого члена бути на тім мітінґу і вирівнати свої вкладки. Довгуючі члени будуть суспендовані. — Катерина Королевич, предс.; Анна Куземчак, кас.; Катерина Байтс, секр.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що трикварталний мітінґ відбудеться 11 жовтня, в годині 2-ій пополудни, в церковній гали при Гров ул. На порядку деннім буде справоздання секретаря з приходів і розходів за три чверти року. Обовязком є кождого члена явитись на сім мітінґу, бо в разі неприсутности підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. Пригадується довгуючим членам, а особливо тим, котрі не приходять на мітінґи, щоби явились і заплатили свій довг, бо в противнім разі стратять свої права в Братстві і У. Н. Союзі. — Петро Соляр, предс.; Денис Качмарик, кас.; Семен Кунікевич, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія, від. 87, повідомляє всіх своїх членів, що трикварталний мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, в годині 1-ій пополудни, в гали парохіяльній при Елікот Ровд. Після ухвали всі члени мають бути на сім мітінґу та вирівнати свої залеглости. За неприсутність член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. Довгуючі члени, коли не являться на тім мітінґу, будуть суспендовані. — Василь Максимик, рек. секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10 жовтня, о годині 7.30 ввечір, в гали церковній. Проситься членів прийти на час. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости. Котрий член сего не зробить, буде суспендований, бо каса товариства майже вичерпана. Члени повинні подбати, щоби членів притримати в У. Н. Союзі і щоби касу цілком не знищити. — Т. Красіцький, пр.; І. Кузів, кас.; І. Глива, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, в литовській гали, в годині 1.30 пополудни. Проситься всіх членів прибути на той мітінґ, бо контр. комісія має здати справоздання з трикварталього обороту. Просимо довгуючих членів по можности сплачувати свої довги, бо довгуючі члени, коли не будуть присутні на тім мітінгу, то можуть бути суспендовані, бо уряд без згоди відділу не може платити за членів. — Н. Іщук, предс.; П. Левицький, кас.; В. Новак, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 321, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 11 жовтня, в домі Укр. Громади на 23-тій і Браун ул., в годині 5-тій ввечір. Пригадується довгуючим членам, що будуть наражені на втрату привілеїв враз випадку. Також пригадується, що після ухвали минувших зборів, всі належачі до Тов. Мир, обовязані бути на балі в суботу, 7 листопада. — О. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; М. Туркот, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. Єдність, від. 163, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 жовтня, в годині 1-ій пополудни, в домі Укр. Амер. Громади, 847 Н. Френклін ул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прийти на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Також напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої вкладки, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. — Мих. Паранич, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го жовтня, в годині 2-ій попол. точно. Проситься прибути і залеглі вкладки вирівнати, бо довше не можна зволікати і тов. касу надужнвати. З не явившимися членами поступиться після статута. — Іван Чопик, предс.; С. П. Крутий, секр.; Як. Лезняк, кас.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що трикварталний мітінґ відбудеться в суботу, 10 жовтня, в годині 7.30 ввечір, в У. Н. Домі. Обовязком кождого члена є прибути на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Справоздання урядників і контр. комісії. Кождий член мусить вирівнати свої належитости, бо в противнім разі буде суспендований. Проситься нових кандидатів, котрі хотіли б вступити до Тов. і У. Н. Союза, най прибудуть на мітінґ. Батьки, котрі ще не вписали своїх дітей до Союза, най впишуть на тім мітінґу. — І. Кіценюк, предс.; К. Пілат, секр.; М. Генега, кас.

ҐРІНПОЙНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10 жовтня, в годині 7-мій ввечір, в гали словенській, 124 Лїонард ул. Проситься всіх членів явитись на сих зборах в означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членім напоминається прийти і вирівнати свої залеглости. Колиб котрий член не міг заплатити на зборах, то повинен явитись на збори, а вкладку тоді буде міг заплатити по зборах. — В. Сенишин, пр.; П. Шевчук, кас.; Д. Багрій, секр., 1091 Мангатан Еве., Бруклин, Н. Й.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Буковина, від. 14, повідомляє всіх членів, що трикварталні збори відбудуться в суботу, 10-го жовтня, в годині 8-мій ввечір, в Роб. Домі, 15 Ист 3-та ул. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо маємо богато важних справ до полагодження. Також не забувайте, хто має нових членів до впису до товариства, нехай приведе на збори, бо ми принимаємо тепер членів без вступного до товариства і Союза.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє членів, що мітінґ відбудеться в суботу, 10 жовтня, в годині 7-мій ввечір, в Укр. Прав. Церковній Гали при 179 Корт ул. Проситься членів прибути на означений час і принести місячні вкладки. Довгуючих напоминається вирівнати свої залеглости і тим оминути неприємностей. — М. Боднар, пр.; П. Псуй, кас.; А. Мудровський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх членів, що трикварталний мітінґ відбудеться в суботу, 10 жовтня, в годині 8-мій ввечір, в гали зборів під ч. 217-219 Іст 6-та ул. Проситься всіх членів прийти на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Н. Забавчук, предс.; І. Вікарик, кас.; С. Назаревич, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє всіх своїх членів, що трикварталний мітінґ відбудеться в суботу, 10-го жовтня, в годині 7.30 ввечір, в гали де звичайно. Проситься членів прибути на означений час. Урядники і контр. комісія здадуть справоздання. Довгуючих членів проситься заплатити свої вкладки, щоби не були ссуспендовані. — А. Нагребецький, голова; С. Куршикін, кас.; Н. Моссора, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє, що мітінґ відбудеться в неділю, 11 жовтня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі на Делмор Евеню. Проситься всіх членів прибути на означений час і вирівнати свої залеглости. На мітінґу буде полагодження старих і нових справ. — Андрій Загута, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 11 жовтня, в годині 2-гій пополудни. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів явитись на тім мітінґу, бо маємо важні справи до полагодження. — К. Кропивницький, пр.; П. Кокодинський, кас.; Іван Сливар, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАНІВ СИН.

57

Чорні тікали зі свого селища в джунглі. За ними пігналися малпи. Корак заглядав до кождої хижі, сподіваючися знайти Мерієм. Та в ніякій хижі не було сліду її. Коракови прийшла страшна думка. Він рішив, що Мерієм убили чорні. В її смерти винуватим є найбільше ватажок дикунів, Ковуд, думав Корак. Кров закипіла в жилах, очі його налилися кровю й заблестіли страшними вогниками гніву й жадоби помсти.

Помстою палала вся істота Корака, коли він, переглянувши всі хижі, переконався, що нема тут Мерієм. До нього доносився з джунглів галас боротьби малп з дикунами. Жадоба помсти пігнала його туди. Вихром летів Корак у джунглі. Він немов той лев готовий був роздерти кождого дикуна, що трапиться на його дорзі. Скоро він опинився серед малп і дикунів. Тут Корак мов лютий звір кидався на кождого.

В його залізних пальцях лише хрустіли карки дикунів. Дикуни майже не противилися йому, бо вже остаточно переконалися, що це білий „диявол" джунглів. Між дикунами Корак шукав Ковуда, але даремно. Його не видно було. Мжоже його вже раніше вбили малпи, а може втік кудись геть? Упоравшися з останнім дикуном, Корак ще якийсь час оглядав пильно місце довкола, але Ковуда не знайшов.

Стомлені й покалічені малпи сіли відпочивати, зализуючи свої рани. Корак також був зажурений. Тепер він помстився. Але що з того? Адже це було одиноке людське племя, від якого мжна було дещо довідатися про Мерієм. Корак усе більше розумів, що для нього значила та дівчина. Він чув страшний душевний біль, страждання. Майже без цілі й провідної гадки він пішов у дальшу мандрівку по джунглях.